

Бурят-Монголын ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 89 (5760)
МАЙН
7
СУББОТО
1949 он
Сэн 20 мүнгэ

СССР-эй Финансуудай Министерствын мэдээсэл

СССР-эй арадай ажахы нэргээн бодхоохо ба хүгжөөх гүрэнэй Дүрбэдэхи урьһаламжа 1949 оной майн 3-да 20 миллиард түхэриг хэмжээтэйгээр гаргагдаад, майн 4-эй үдэрэй дүүрэхэ багта, 21.691 миллион түхэригтэ тараагдажа, урьһаламжа гаргахаар тогтоогодон суммаһаа 1.691 миллион түхэригээр үлүүлэн тараагдаа. Урьһаламжа захилга үргэлжэлһөөр.

СССР-эй финансуудай Министр А. ЗВЕРЕВ.

1949 оной майн 5.

РАДИОГОЙ ҮДЭР

1995 оной майн 7-до ород арадай дан түгэлдэр хүбүүн, гайхамшаг эрдэмтэ Александр Степанович Шован анха түрүүн радиоприемник ман зохоожо, дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшээр радиодамжуулга хэбэн байла. Энэ үдэр хадаа радиогой ба болоһон үдэр гэжэ тоологдоод, мөө хаа хаанагүй үргэнөөр тэмдэгдэдэг болоо.

Радиогой үдэр болбол халбаран надагша манай советскэ наука, линкэ ба культурын һайндэр мүн. Манай орон дотор Агуухэ Ок-тябрьска социалистическэ революци илажа, советскэ засагай тогтоод байһан бүри түрүүшын жэл-үдэтэ В. И. Ленин ба И. В. Сталин даа габол радиотехникийн аймахтар эхэ хашанарыг тэмдэглэхэ зуураа, энэниие түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэг-халуун анхаралаа хандуудалгайга.

Владимир Ильич болбол хэдэн миллион улад зоний мингэн гэшээ, арайгүйгөөр ба зах хизааргүй үр-үр эхээр бэшэгдэһэн газетэ гэшээ ажэ радиое нэрлэһэн байна. Үнэ-мөрөөшэ бүхэ дэлхэй дээрэ, илан-гала манай агуухэ Эхэ орон дотор үр бүхэндэ хэдэн миллион хүндэ радиодамжуулгануудыг шаг-шажа, хаа хаанагүй болжо байгаа үр бүрэн сонитинуудыг мэдэжэ, үр божо байна гэшээ! Ехэ багагүй, үр залуугүй олон түмэн арад энэниие хабаадуулаха талаар абажа эвэл, радиодол адли үргэн эхэ дай-сайтай, олонитын шэнжэ шанар-гүй ээсэр байхагүй.

Радио хадаа манай оройной үргэн ажалшадые политическэ ба культурна талаар хүмүүжүүлэхэдэ таар эхэ удаханартай байна. Үр бүрэн гэхэдэ, манай советскэ радио бол эгээл түрүү идеянуудыг, маркс, Энгельс, Ленин, Сталины теориюнон теориюнон арад зондо шулуун тайлбарлагша пропаган-дист мүн. Тэрэ хадаа капиталист-ик гүрэндэ орходоо советскэ гүр-нэй байгуулалтын жэшээлшээгүй үр һайн байһыне бодото баримта-д дээрээ ажалшадта ойгосо-доор тайлбарилан үгэнэ, советскэ патриотизмые пропагандивовална, алиинска шэнэ табанжэлые бол-лоһон урид амжалтатыйгаар үргэхын түлөө тэмсэлдэ ажалша-ды зоригжуула, тини арад зоние коммунистическээр хүмүүжүүлгын үрэтэ аймахтар эхэ үргэ дүүргэ-

Советскэ Союз дотор радио илан-гала түргэнөөр хүгжэжэ, үргэнөөр үргэжэ. Город ба районо центр-эндэ, промышленна предприятия-дта ба түрүү колхозуудта радио-станууд баригданхай. СССР-эй ара-дуудай хэдэн арбаад хэдэнүд советскэ радиодамжуулганууд хэг-тэ. Эхэ оройнойго столица—ту-р Москвагайгаа хэлэжэ байхые үрэн миллион советскэ хүнүүд үдэр үр шагнажа, үнэн зүрхэнөө баяр-лана, аймахтар эхээр һонирхоно.

Радиогой ямар эхэ удхашанартай байһыне манай республикийн ажал-шадны гүнзэггээр мэдэ. Манай колхозуудай эхэ таруу байдалтайн элгэ. Тинэ дээрээ колхознигууд-та, илангала полевой бригадынхид ба малажалай фермынхидтэ газет-тэнүүд хэдэн үдэрөөр хожомдожо хүрэдэг байна. Энэһээ шалтагаал-жа, шухала событинууд олон үдэрэй турша соо тэндэ үшөө дуулаагүй байдаг. Колхоз бүхэндэ, полевой бригада ба малажалай фермэ бү-хэндэ радиотой байгаа хаа, нимэ ушарай тохолодохойн мэдээжэ. Орон дотор боложо байһан событи-нууд хүн бүхэндэ тэрэ дары дуу-даад байха шуу.

Тинэ болохоороо, республикийн колхозуудыг радиотехника тухай ВКП(б)-гэй Обкомой III пленумэй тогтоол политическэ ба үрэн түрэн эхэ удхашанартай байха юм. Энэ-ниие зүбөөр ойггожо, тус тогтоолыг хэрэг дээрнэ бэлдүүлхын түлөө большевикскээр тэмсэһэн партийна ба советскэ органууд, МТС ба кол-хозуудай хүтэлбэрлэгшэд нилээл амжалтануудыг туйлаһан байна. 1949 оной түрүүшын квартал соо республика дотор арба гаран радиоузел шэнээр баригдаа, гурбан радиоузел нэргээн бодхоогдоо, хамта 1400 радиоточконууд нэмэгдэн бин болоо.

Радиофикациягы үргэн һайнаар дэлгэрүүлхэ тухай Сэлэнгын айма-гайхид социалистическэ мурсыгэ үүсхэн байгаа. Абаан уулгага дүүргэн, түрүүшын квартал соо тү-рүүлжэ ябанаһын түлөө Сэлэнгын аймагта ВКП(б)-гэй Обкомой ба БМАССР-эй Министруудэй Совет-дэй дамжуулгын Улаан Туг барюу-лагдаба.

Зүгөөр зарим аймагуудта, илан-гала Кяхтын, Баргажанай ба Түн-хэнэй аймагуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Бар-гажанай ба Түнхэнэй аймагуудта столбуудыг бэлдэхэһээ ондоо ямаршы хүдэлмэри хэгдээгүй байха юм.

Саашадаа нимэ темптэйгээр хү-дэлмэрилжэ отгошы болохогүй. Нэг-дэхид кварталайхид орходоо, хоордохи квартал соо бүри эхэ хү-дэлмэри хэгдэхээр хараалагданхай. Колхоз бүхэндэ, айл бүхэндэ радио оруула еһотойбди. Республикийн түрүү колхозууд болбол полевой бригадын стан ба малажалай фер-мын гүүртэ бүхэниие ойрын сагта радиотой болгохо гэһэн хүндэтэ зорилго урдаа табяад, хүдэлмэри-лжэ байна. Энэ ариун нангин үүсхэ-лые колхоз бүхэнэй һайшаан дэм-жэжэ байһанын лабай.

Партийна организацинууд болбол радиофикациялын хэрэгыг эршэм-тэйгээр ударидаха, урагшань түр-гэнөөр дабуулаха ба арад зоние коммунистическээр хүмүүжүүлгын хүсэн түгэлдэр энэ ээбэгыг үргэ-нөөр хэрэглэхэ уялгатай.

Тарилгын темп ба шанарыг эрид дээшлүүлхэ

ВКП(б)-гэй Обкомой дүрбэдэхини болбол хабарай полевой хү-дэлмэринүүдыг эмхитэйгээр эхилдэ, културануудай тарилгыг аг-техническэ богони болзор соо үргэхэ талаар республикийн пар-тия, советскэ органуудай ба кол-хоз болон МТС-үүдэй урда тон ха-всалгатай зорилгонуудыг табилан-гайга.

Энэниие бэлдүүлжэ ба өөһдын социалистическэ уялгыг дүүргэ-нэ түлөө тэмсэжэ байһан колхоз-ууд тарилгын хүдэлмэринүүдыг т болзор соо эмхитэйгээр эхи-лэ; һайнаар ябуулжа байна. Зүг-өөр ажаллаа табяжа, тарилгыг ам-талтайгаар ябуулжа байһан олон колхозуудыг тооложо болохо бай-на.

болзорые тэндэхи хүтэлбэрлэгшэд-дэй тоогоогүй ба өөрингөө болзор байгуулхамнай гээд лэ, тарилгыг хүтэлбэрлэхэ хүдэлмэрээ өөрөө бү-тэхэдэн табиярхихан ябадал боло-но.

«Газар гэдээгүй»; «тарилга эрт-дэхэ» гэхэ мэтын шалтаг билла-гуудыг дурдажа байхадаа Хорин, Сухын, Ново-Брянска МТС-үүдэй хүтэлбэрлэгшэд юу бодожо һуунаб! Зарим МТС-үүдэй брига-дануудта тракторнууд элдэржэ, минн байна. Предплужниггүй плу-гаар газар хахалха ябадал тохео-лоно. Шанарай түлөө тэмсэлтэ үшөө мүнөө хүрэтэр бүгэдэниитын уялгата хэрэг боложо шадаагүй байһаныг хариуулан баримтанууд олон үзэг-дэнэ.

Эхэ орондоо, арадтаа!

Советскэ хүнүүдэй шэнэ патриотизм. Урьһаламжа захилга хаа хаанагүй амжалтатыйгаар ябажа байна.

Кударын колхознигуудай эдэбхи

КУДАРА-СОМОН. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозуудта шэнэ урьһаламжа захилга амжал-татыйгаар үнэргэгдэжэ байна. Ранжуровой нэрэмжэтэ ба «Ком-байн» колхозой гшүүд урьһаламжа захилгада эдэбхитэйгээр хабаадал-саба. Мүн «Баян-Булаг» колхозой 63 наһатай гшүүн, Эсэгэ ороноо хамгаалтын дайнда наһа бараһан советскэ 3 офицернуудэй эсэгэ Будугур Жамсаев өөрингөө нөөсэлгэ-ны гүрэндэ урьһалаад, ингэжэ мэд-дүүлбэ.

— Минни гүрэндэ үгэһэн урьһа-ламжа шэнэ дайн сэргэе хүжэ-рөөхыг хүсэгшэдтэ хатуу сохилто болог. Би энэ оруулан мунгөөр советскэ гүрэнэйгөө экономическа хүсэ шадалыг бэхжүүлхэ ябадал-да туйлаб, — гэбэ.

Б. Ширеторов.

Урьһаламжа баяртайгаар захина

Майн 3-ай үдэшэ Улан-Удын пэ-лэй заводой байһан соо тус заво-дой 300 гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд сугларжа, шэнэ урьһаламжа тухай радио дамжуул-гыг эхэхэн дэбжэлтэйгээр шагна-ба.

Һүүлээрнэ, шэл отололгын цехын халаанай начальник нүхэр Пацкевич үгэ хэлэхэ зуураа, — манай үгэһэн урьһаламжанууд Эхэ оройнойнай хүсэ шадалыг бүри бэхжүүлжэ, арад зоний материальна тэнгилнэ байдалыг улам һайжаруула хэрэгтэ зорюулагдана гэшээ, — гэбэ.

Тэрэшэлэн машинно-ванна цехын начальник нүхэр Логвиненко, мүн нүхэр Серебренников, Гармашев, Колмакова, Яблоновская ба бусад оройнойго хүжэн бадаралгада үр-нэй урьһаламжын туйлай эхэ уд-хашанар тухай халуун үгэнүүдыг хэлэбэ.

Урьһаламжа захилгын түрүүшын тасай туршда заводой 300 гаран хүдэлмэришэд ба алба хаагшад бол-лон инженерно-техническэ хүдэлмэ-рилэгшэд урьһаламжа захибад.

Мүнөө заводой коллективэй дунда урьһаламжа захилга аймахтар дэ-бжэлтэйгээр үргэлжэлжэ байна.

Предплужнигтай плугаар газар хахалха гэшээ оройной агуухэ эрдэмтэд-агрономууд Докучаев—Вильямсын зохоо-лон түрүү агротехническэ заа-баринуудай таһаршагүй нэгэ хулинь мүн болоно. Гэхэ зуура полинуудай бог буртагта да-рагдаха ябадалыг усадхаха ба газарай хурьшы һайнаар эл-чиходо болохо юм.

Конструкциянгаа талаар предплужник гэшээ плугтай гол корпусуны аб адляр хэгдэһэн байха юм. Тэрэнэй агротехни-ческэ удхашанарын юу бай-наб гэхэдэ, дээдэ талын бу-тархай шоройе ба бог буртагта дарагдаһан хурьшыг урбуулжэ урда тээн үнгэрэн бороздагай оерто хаяхадан тэрэнэй хой-ноһоо дахажа ябанан анзаһан хурьшэнэй доодо талыг урбуул-жа, тэрэниие бамбайлдаг байна. Ингээд байхада голоо-нын узуурай үлөөдэһэнүд ба элдэбэн үбэ үрмэдэһэнүд шорой доро гүнзэггээр дарагда-жа, дахяад урагжа гараха ар-гайгүй болохо ушартай. Хаха-лагданһан газарайн дээдэ тала нэгэ жэгдэ байдаг юм.

Предплужнигтай плугаар газар һайнаар хахалха хадаа тэрэниие зүбөөр тааруулжа та-биһан дээрээ дулдыдаха боло-но. Хэрбээ буруугаар табяа хадаа хэрэгэ гутажа болохо



Хүдэлмэришэд ба таряшад! Шэнэ урьһаламжа болбол манай оройниие бүри баян, бүри хүсэтэй болгохол!

Урзуураата В. Корещины зураһан ба Госфиниздатура хэблэгдэһэн плакат.

Эхэ оройнойгоо бадаралтын түлөө

Түмэр замай транспортын бүхы участогууд дээгүүр олон тоото хү-дэлмэришэд, алба хаагшад ба ин-женерно-техническэ хүдэлмэрилэг-шэдэй хабаадалгатай мингитүүд боложо, эндэ сугларгад шэнэ урьһаламжа тухай мэдээсэлыг халуунаар угтаба.

Улан-Удын паровозно деподо болоһон митинг дээрэ 400 гараг хүн хабаадалсаба. Эндэ машинистнар, слесарьнууд ба фрезеровщикүүд болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, гүрэнэй шэнэ урьһаламжын арадай ажахыг хүгжөөхэ ба бэхжүүлхэ ябадалда туйлай эхэ удхашанартай байһа-ны тэмдэглэбэд. Инструментальна цехын бригадир А. Воронков өөри-гөө нөөсэлыг гүрэндэ урьһалха зуу-

раа ингэжэ хэлэбэ: — Хэдэн арбаад миллион советскэ патриотууд хадаа гансахан лэ өөһэднэгөө ажалаар бэшэ, мүн мунгэн нөөсөөрөө социалистическэ эконо-микыг бэхжүүлэсэжэ, Эхэ оройнойго саашадаа уламаар халбар-хын түлөө эрмэлзэнэ — гэбэ.

Вагонно деподо, гүрэнэй шэнэ урьһаламжын гараһантай дашарам-дуулан митинг болоо. Эндэ деполой эрхим стахановчууд үгэ хэлэжэ, урьһаламжа захилгада бү-гдөөрэн хабаадалсажа, оройнойго хүсэ шадалыг бэхжүүлхыг бү-хы хүдэлмэришэдыг урталба. Де-погой бүхы пунктуудта урьһалам-жа захилга эршэмтэйгээр үнэргэг-дэбэ.

Шэнэ урьһаламжын гараһантай дашарамдуулан митинг ДОСАРМ ба ДОСАВ-ай коллективүүдтэ боло-бо. Эдэ коллективүүдэй хүдэлмэри-лэгшэд шэнэ урьһаламжа гаргаха тухай правительствын мэдээсэлыг дуулаһанайнгаа һүүлээр угаа эхэ

дэбжэлтэйгээр өөһэднэгөө нөөсэл-гэһөө социалистическэ Эхэ оройной-го хүсэ шадалыг улам бэхжүүл-хэ хэрэгтэ үгэбэд.

Энэ урьһаламжа захилга нэгэ са-сай турша соо дүүрбэ.

М. Мадаев.

НЭГЭ ЧАСАЙ ТУРША СОО...

дэбжэлтэйгээр өөһэднэгөө нөөсэл-гэһөө социалистическэ Эхэ оройной-го хүсэ шадалыг улам бэхжүүл-хэ хэрэгтэ үгэбэд.

Энэ урьһаламжа захилга нэгэ са-сай турша соо дүүрбэ.

М. Мадаев.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

Мори унаае тооногүй

Хорин аймагай колхозуудта тарилгын горьтойхон хубинь мөреор хэгдэхэ юм. Тингэбэшыг, аймагай олохон колхозууд полевой хүдэлмэ-рилэ нэгэшы мори унаа гаргадгүй, Тэрэ тоодо Шмидтын, Чапасавай нэ-рэмжэтэ, «Родник», «Гигант» колхоз-ууд ороһон.

Дээдэ-Курбын сомоной «Арби-жал» колхоз полевой хүдэлмэришэ-дыгэ үни хада эхилхээр болобошыг, мүнөө болотой нэгэшы гектар газар борнойлоодүй байха юм.

Аймаг соогоо тарянажалаар горьтойхон колхозуудай нэгэн боло-ло Карл Марксын, Калининэй, «Красный партизан» колхозууд оройдоо 2—3 морин плугуудыг ха-халлагада гаргаад байгаа.

Тарилгын хүдэлмэришэд мори унаа гаргаагүй байһан ябадалаа эндэхэ хүтэлбэрлэгшэд «бүхы тарылгага тракторнуудаар хэхэбди» гэжэ тарилбарилдаг юм. Тээд тракторнуу-дыныг полевой хүдэлмэришэд гара-һан саһаа хойшо өөдтэй юумэ хээдүй.

Жэшээлэхэдэ, «III Интернационал» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна бригада 10 гаран үдэрэй туршда минл 55 гектар борной-лон ба 14 гектар хахалһан байха юм. Гусеничтэй тракторыг МТС-эй паркһаа гараванһаа хойпо эбдэржэ, 10 үдэрэй турша соо минн байгаа. Тинхэдэ, тус бригадын бригадир нүхэр Томитов бригадынгаа хүдэл-мэригэ эмхидхэжэ, бүтээсэ эхэтэй-гээр ажаллахын орондо энэ тэрэ тоосоо тушааха гэжэ аймагай центр ошожо, хэдэн үдэрөө бараһан байха юм.

Түрүү колхоздо—Улаан туг

ХЭЖЭНГЭ. Доодо-Худанай сомо-ной Ворошиловой нэрэмжэтэ колхоз тарилгын урда тээхи полевой хүдэл-мэринүүдыг богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, ай-магай колхозуудай дунда дэлгэрхэн мурсыондэ эрхимлэбэ.

Энэ колхоздо ВКП(б)-гэй айкомой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Энэ Улаан туг абахада, колхозой тарянажа-лай ба тракторна бригадынхид эр-тын ороһото культурын тарилгыг богонихон болзор соо, шанар һайн-тайгаар дүүргэхэднэ гэжэ нэгэн дуу-гаар мэдүүлэн байна. Энэ үгээ бодото дээрэн бэлдүүлхын түлөө бригада, эвено бүхэнэй хоорондын социалистическэ мурсыон үргэнөөр дэлгэрбэ.

Энэ колхозтой мурсын ажалла-даг Дээдэ-Худанай Тельманэй нэ-рэмжэтэ колхоз тарылгага агротех-ническэ богонихон болзор соо дүүр-гэжэ, Ворошиловой нэрэмжэтэ кол-хозыг булихын түлөө тэмсэжэ бай-над.

А. Шадав.

230 килограмм горючи алмаа

КЯХТА. (Телефоноор абтаба): Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна бригада (бригадирын нүхэр Базаров) Кяхтын МТС-эй бригадануудай дунда эрхимлэжэ ябана.

Тус бригадынхид эртын борной-го, культурацияг богонихон болзор соо дүүргэдэ, хахаллагада жэгдэрэн оронхой.

Бригадынгаа дунда дэлгэрхэн социалистическэ мурсыондэ тракторист Доржитаров түрүүлэ. Нүхэр Доржитаров 9 үдэрэй туршда 101 гектар (түсэбөө гадуур 20 гектар) хахалжа, 230 килограмм горючи алмаа.

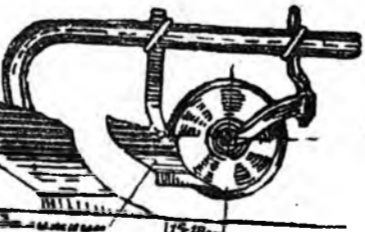
В. Марфина.

Мурсыондэ түрүүлнэ

БАРГАЖАН. (Телефоноор абта-ба). XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна бригадын трактористнуудай дунда полевой хүдэлмэринүү-дыг богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мурсыон үргэнөөр дэлгэрхэн юм. Мүнөө энэ мурсыондэ тракторист нүхэр Шелковников илажа ябана.

Нүхэр Шелковников 4,5 гектарай оңодо халаан соогоо 7—8 гектар эрхим шанартайгаар хахалжа, үндэр бүтээсэтэ ажалай үлгэр жэшээ хариулаа.

Д. Гузынов.



Предплужнигтай плугаар газар хахалха гэшээ оройной агуухэ эрдэмтэд-агрономууд Докучаев—Вильямсын зохоолон түрүү агротехническэ заа-баринуудай таһаршагүй нэгэ хулинь мүн болоно. Гэхэ зуура полинуудай бог буртагта дарагдаха ябадалыг усадхаха ба газарай хурьшы һайнаар эл-чиходо болохо юм.

Конструкциянгаа талаар предплужник гэшээ плугтай гол корпусуны аб адляр хэгдэһэн байха юм. Тэрэнэй агротехни-ческэ удхашанарын юу бай-наб гэхэдэ, дээдэ талын бу-тархай шоройе ба бог буртагта дарагдаһан хурьшыг урбуулжэ урда тээн үнгэрэн бороздагай оерто хаяхадан тэрэнэй хой-ноһоо дахажа ябанан анзаһан хурьшэнэй доодо талыг урбуул-жа, тэрэниие бамбайлдаг байна. Ингээд байхада голоо-нын узуурай үлөөдэһэнүд ба элдэбэн үбэ үрмэдэһэнүд шорой доро гүнзэггээр дарагда-жа, дахяад урагжа гараха ар-гайгүй болохо ушартай. Хаха-лагданһан газарайн дээдэ тала нэгэ жэгдэ байдаг юм.

Предплужнигтай плугаар газар һайнаар хахалха хадаа тэрэниие зүбөөр тааруулжа та-биһан дээрээ дулдыдаха боло-но. Хэрбээ буруугаар табяа хадаа хэрэгэ гутажа болохо



Предплужнигыгэ зүбөөр зохоожо табяад байхада тэрэнэй отлодог хушууниин плугтай корпусой анзаһанай үзүрһээ 20 сантиметр тухай зайтайгаар урагшаа гараһан байха ээргэ-тэй. Тинхэдэ плугтай анзаһа-най хушуунаа 0,5—1 санти-метр тухай досоо тээгүүр яба-ха ушартай юм.

Гансал һайса тааруулагда-жа табиядһан предплужниг-тай плуг болбол бүтээсэ эхэ-тэйгээр ба шанар һайнтайгаар хахалха байна. Тингэгүй һаа, мори унаагай хүсые дэмы һаа-туулжа ба горючи үлгэр гар-гашалжа, шанар муутай ажал хэгдэхээ гадна плугуудыг түргэнөөр элээхэ болоно.

Д. Лесик.

ГЕРМАНИИ АСУУДАЛНУУД ТУШАА СССР-ЭЙ, США-ГЭЙ, ВЕЛИКОБРИТАНИИ БА ФРАНЦИИ ПРАВИТЕЛЬСТВОНУУДАЙ КОММУНИКЕ

Советскэ Социалистическэ Республиканыудай Союзай, Франциин, Нэгэдэмэл Королевствын ба Холбоото Штадуудай Правительствоунууд имэ хэлсээ баталаа гэбэл:

1. Берлиний ба Германиин баруун зононуудай хоорондох, тэршэлэн зүүн ба баруун зононуудай хоорондох хэлхээ холбоон, транспорт ба худалдаа наймаан тушаа 1948 оной мартын 1-нээ хойшо СССР-эй правительствээр тогтоогдоон бүхь хи-заарлалтанууд 1949 оной майн 12-то боллоулагдаха байна.

2. Берлиний ба зүүн зонон хоорондо, мун Германиин баруун зононууд ба зүүн зонон хоорондох хэлхээ холбоон, транспорт ба худалдаа наймаан

тушаа Франциин, Нэгэдэмэл Королевствын ба Холбоото Штадуудай правительствонуудай гү, али эдэнэй алианшын 1948 оной мартын 1-нээ хойшо тогтоондох бүхь хи-заарлалтанууд 1949 оной майн 12-то мун л боллоулагдаха байна.

3. Нэгэдэх ба хоёрдох пунктууд дотор дурсагдаан хи-заарлалтануудай боллоулагдаханаа хойшо 11 хоноод, тусхайлан хэлбэл, 1949 оной майн 23-да, Парижда Гадаадын Хэргүүдэй Министруудэй Совелдэй сессии зарлагдажа, Германи тухай асуудалнууд ба Берлиндэхи даалгаа үндэлэнхэ гаран проблемнүүдэе, тэрэ тоодо Берлиндэхи валюта тухай асуудалыс хара-жа үзэхэ байна.

ПРОПАГАНДИСТНАРТА ТУШАЛАМЖА

СССР-эй экономикаческа хүгжэлтын темпнүүд тухай

Дайнай хүлээ үедэ манай ороной үмэнэ табигдаан шэнэ шэнэ зорил-гоонууд болбол манай экономика хүгжэлтэ гээшэ дайнай урда тээхид орходоо шураггүй. Хурда-наар ябуулагдаха еһотой гэжэ эри-нэ. Юундэб гэхэдэ, билдээр ара-дай ажахыс хэргээн бодхоожо дүүр-гэхэдэ гадна, тэрэниэ улам ураг-шань дабуулах, эд бараа элбэг дэлбэг болгохо, советскэ гүрнэй оборонын хүсэ шадалыс улам дэ-жүүлхэ, дам саашаа коммунизмад шата дамжан орохо зорилгоонуудыс шиндэхээ еһотой байнабди.

Манай орондо социализмын илалта зүндэс эрээ бэшэ, тэрэниэ туйлахын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй байхан юм. Эхэ оройонгоо үмэнэ, арад зонойгоо үмэнэ больше-вистскэ партини түүхэтэ аша габ-яань юуб гэхэдэ, манай оройон бин бүхь арга боломжонуудыс хэрэглэжэ, илалта туйлахын түлөө арад зоние эмхидхэжэ ба элсүүдэжэ шадан байна бшуу.

Хүүлэй 30 жэл соохи манай гүр-нэй түүхэ болбол советскэ бай-гуулалта бин бүхь экономикаческа хүгжэлтын арга боломжонуудыс хэр-эглэжэ, социалистическэ общест-во байгуулдын түлөө, манай оройон бөөэ даанхай түрүү зэргын держа-ва болгохын түлөө тэмсэл хээн тү-жэ мун болоно.

Гурбадах табанжэлэй эхилжэ багта СССР болбол дэлхэй дээрэ эгээн хүсэтэй индустриальна держава болжо, промышленна про-дукци бүтээн гаргалгаар Европодо нэгэдэх нуури ба бүхь дэлхэй дээрэ хоордох нуури эзэлэн бай-гаа. Тингэжэ байхадань, капиталистическэ ороноудта экономикаческа хүгжэлтэ өөдөө гараагүй, харин уруугаа орожо байна. Тинмэ боло-лохоороо, капиталистическэ ороно-удай өөһдөнгөө хүгжэлтын темпыс аалидуулаад байхадань Советскэ арад болбол коммунистическэ партини ударидалгаар экономи-ческа хүгжэлтын темпыс хурд-дадхажа, түүхэтэ богонихон бол-вор соо өөрынгөө гүрэн турье бү-жэжүүлжэ, Эхэ оройонгоо шэнжэ шарайе шэнхэдэнгэ хубингаад, ур-дань хожомдонг ябанан Россие дэлхэй дээрэ эгээн томо коллектив-на хамтын ажалтай хүсэн түгэлдэр индустриальна держава болжо, социализмын илалтыс ханган бай-ха юм.

1941—1945 оонуудта болонон Эсэ-э ороноо хамгаалын Агууехэ дайн болбол том тухай асуудалыс ма-най оройон үмэнэ илангага хур-саар табиан байгаа. Арбан табалд гүрнүүдэй үйлдэрилэн бүтээх хү-сэнүүдэс гартаа абаад байхан ги-терловскэ Германи болбол дайнай түрүүшын үедэ өөрынгөө армиэ эзбэслэхын тулада, манай армида бин байханда орходоо тоогоороо үлүү олон танк, самолет, миномет ба автомадуудыс үгэдэг байгаа бн. Немецүүдэй дайшалхы техникын талаар тоогоороо булюу байхан яба-далыс яабыше халгааха хэрэгтэй болобо. Энэ зорилгыс шиндхэлгэдэ эд хэрэгсэл үйлдэрилгыс тур-гэнээр ургуулаха проблемэ гээшэ тусгаар шухала удхатай болоо бэ-лэй.

Дайнай урда тээ манай оройон ажахын хүгжэлтын хурдан түр-гэнээр ябажа байхан темп болбол буу зэбсэгүүдэс ба homo хэрэгсэлүү-дэс үйлдэрилэн гаргаха ажалыс түргэнээр забажа табиха арга олго-нон байна. Тээд, энэ зорилгыс бэ-лүүлхэ хэрэг даншыс ороо бэрхэ оршон байдалда хэгдээн байна бшуу. Юундэб гэхэдэ, манай орон болбол Донецк ба Москва шадар-хи шулуун нүрвэ, криворожско тү-мэрэй руда, никопольско марганец, урда зүгэй металлурги гэхэ мэтыс саг зуура алдаад байгаа бн. Мун тинхын хажуугаар Украинин, До-ной, Кубаниин үржэлтэ хайн га-зарнууд дайсанай хабарта оронхой байба.

Ингээд байхад, сэрэгтэй гарга-шануудыс бүтүүшын тулада, дай-санда эсэргүү дайн байлдаа хэхи-н тулада, шэнэ шэнэ завод, фабрика-нуудыс, домно, электростанци гэхэ мэтыс бариха ба эиэндэ хэрэгтэй мунган зөөрин нөөсэтэй байха хэрэг-э.

ПАРТИНА АЖАБАЙДАЛ

Баян ургасын түлөө

«Газартаряалангыс болбосоронгыс еһоор эрхилдэг бригадын» нэрээр-гын түлөө мүрысөө үсүхэнэ Ивол-гын МТС-эй Иннокентий Каленых гэгтын хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхидай урталыс манай хүдөө ажахын артелиинхид халуунаар уг-тажа дэмжэбэ. Тинмээ манай пар-тийна организациин зорилго болбол колхозно таряадайд дунда шэнээр дэлгэрэн социалистическэ мүрысөө большевистскээр толгойлжо, тэдэн-рэй үндэр баян ургаса хуряаха яба-далдан али болохоор тушаламжа үзүүлхэ ябадал болоно.

Энэ харюусалгатай зорилгыс гүн-зэгыгөө мэдэржэ, манай партини организаци өөрынгөө хүдэлмэриэс шэнэхэн табижа байна. 20 комму-нистууд ба комсомолцууднаа бүр-илдэн агитколлектив эмхидхэг-дээд, бүхь бригаданууд болон зве-нонууд дэбүүр хубарилан таби-ганхай. Хабарай тарилгын хүдэлмэ-ринүүдэй үедэ колхознигуудай дун-да нийтэ-политическэ хүдэлмэри-нүүдэс ябуулаха түсэбэй мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна. Колхознигу-удыс культурнаар хангахын зорил-гоор түрүү комсомолцууднаа бүр-илдэн агитбригада эмхидхэн бай-набди. Мүнөө тус бригада элдэ-гөө хайхан наадануудыс харуулжа байха юм.

Тинхэдэ партина организациин гэшүүд үйлдэбэрин гол учас-тогуудаар табиганхай. Энэ хадаа үйлдэбэрин бүхь учасгоу-

дыс партина организациин нүлөө, шалгалта доро абаад, ушархан дутуу дундануудыс тэрэ дары усад-хаха арга боломжо олгоно гэшэ.

Манай колхоз мүнөө жэл-лээ эхилжэ, олон жэлэй ногооной үрнэ үйлдэбэрилдэг болобо. Энэ болбол колхознигуудта, тубхын тү-рүүндэ коммунистуудта тон ехэнхэ харюусалга олгоно. Билдээр таря-най үрһөөр гансахан өөрынгөө ай-магай колхозуудыс хангаа бэшэ, мун газартаряалангай үндэр культу-рын шухала нүхээсэл болгошо, тра-вопольно севооборотдыс хайшан гэ-жэ хэрэглэжэ, шудалан шэнжэлхэ ябадалда жэшэ харуулаха еһотой-бди.

Мүнөө жэлдэ үрнэ яровзапил-ха, үбнэ ногоонуудыс нутагай ба минеральна үтэжүүлгүүдээр хан-гаха, тарилгын урда тээхи эртын борнойлгыс ба недондо намарай пар-нуудыс хахалалга манай колхоздо үргэнээр хэрэглэгдэнэ. Эдэ хэмжээ-ябуулануудыс эмхитэйгээр ябуула-шад гэхэдэ, коммунистууд Еро-феевский, Пуховская гэгшэдэй да-даг таряанажалай бригаданууд бо-лоно. Эдэ бригаданууд даажа аба-нан өөһдөнгөө учасгоууднаа гек-тар бүрийн 20—20 центнер таряа ургуулаха уялгануудыс абаад, эр-шэмтэйгээр ажаллажа байна.

А. Костряков, Байкало-Кударын аймагай XVIII партсэездын нэрэмжэтэ колхо-зой парторганизациин секретарь.

Агитаторнуудай хүсөөр

Тарбагатайн аймагай Сталиной цэрэмжэтэ колхоз эртын борнойло-дүүргэд, мүнөө түбэрилэн хаха-лалгыс эхилжэ байна. Колхозой коммунистууд ба комсомолцууд хабарай тарилгыс богонихон болзор соо үнгэрэхын тулада хамаг хүсээс элсүүлэнэ.

Парторганизациар табигдаан 14 агитаторнууд өөһдөнгөө харюусал-гатай ба хүндэтэй уялгануудыс бэ-лүүлжэ эхилээ. Агитаторнуудай хүсөөр полевоий станууд дэбүүр «Дайшалхы хуудаһанууд», ханын газетэнүүд гаргагдана. Бүхь ста-нууд ба тракторна вагончигүүд эл-дэ урйалай лозунгууд ба портре-

дүүдээр шэмэглэгдэнхэй. Мун бригаданууд ба звенонуудта агитаторнууд зүблөнүүдэс үнгэрэгжэ, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөөнэй догворнуудыс баталуул-ба.

Тинхэтэйгэ хамта, агитаторнууд колхознигуудай дунда газетэ та-раалга үргэнээр эмхидхэн байха юм. Бригаданууд болон звенонууд-та газетэ саг соогоо хүргэдэгдэг болоо. Түрүү агитаторнууд нүхэд Чистяков, Березовская, Семилетова гэгшэд өөһдөнгөө учасгоуудта үдэр бури гаража, коллективнээр газетэ уншадга байна.

А. Старков.

Тарилгашадай культурна хэрэгсэлэй ханганабди

Баянхан 120 гаран агитаторнуудай хабаадалгатайгаар боложо үнэр-хэн кустовой семинар дээрэ хабарай тарилгын үедэ хүдөөгэй агитатор нуудай урда табигдаад байхан эр-рилонууд тухай гэдэн хөөрөлдөө үнгэргэгдэбэ. Энэ семинарта бай-сагшад өөһдөнгөө урда байхан хүндэтэй зорилгонуудыс хайса м-дэжэ абаа. Энэнь мүнөө бэелүүл-дэжэ эхилэнхэй.

Партиин айкомой пропаганда ба агитациин тагаар «Сталинец» гэжэ газетин редакциятай хамта нагладэ агитационуудыс хайжаруулхын тула да ханын газетэнүүдэй, «Дайшалхы хуудаһануудай» редакторнуудтай саг үргэлжэ зүблөө үнгэргэжэ байн түсэб хараалба. Тус түсэбэй еһоор апрель һара соо тинмэ зүблөөн ү-гэргэгдэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ редак-торнуудай тоосон шагналдаан ба саашадаа ханын газетын хүдэлмэ-ринүүдэс хайшан гэжэ хайжаруулхы тушаа заабарай үгэтээн байха юм.

Мүнөө хабарай хүдэлмэриинүүдэй эхилжэ байхан халуун үедэ, аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаа нуудай хүдэлмэриин полевоий станууд, тракторна вагончигүүд дээрэ гар-гагдажа байна. Арба гаран полевоий станууд дэбүүр улаан булангууд эмхидхэгдэбэ. Тинхэдэ мун хэдэ стануудта радиоприемнигууд тод-годоо. Аймпортребсоюзар нүү-дэл библиотекэнүүд гаргагдана. Мун баяар аймцэнтрээ урнайха, най хоер агитбригада, хоер нүүдэ кинонууд гаргагдахаар бэлдэхэдэ жэ байха юм.

Эдэ бүхь хэмжээнүүдэс бэелүү-хэтээ хамта, ВКП(б)-гэй айком хабарай тарилгада хабаадажа байхан колхознигуудыс үргэн хэрэг-лэлэй эд бараагаар хангаа туйа эхэ юумэ хэжэ байхай.

Хабарай тарилгада хабаадаж байхан колхознигуудыс ингэжэ бүхь юумээр ханган үндэр урсын түлөө тэмсэжэ эхилээд байхада, энэ шухала кампаниэ богониха болзор соо эмхитэйгээр үнгэргэжэ най-лабтай.

Б. Аюров, ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой пропаганда ба агитациин тага-гыс даагша.

АГИТАТОРТА ТУШАЛАМЖА

Хабарай тарилга дээрэ ябуулагдаха олонийтын-политическэ хүдэлмэри

1949 ондо үндэр баян ургаса туйлахын түлөө тэмсэлэй шиндхэхы шатань хабарай тарилгыс үнэр-гэлтэ болоно. Энэ тэмсэлэй амжал-та болбол полевоий хүдэлмэриинүү-дэй үедэ хүдөө нутагта, звенонууд болон бригадануудта ябуулагдаха олонийтын-политическэ хүдэлмэ-риин ашаар хангагдаха байна.

«Хабарай тарилга дээрэхи оло-нийтын-политическэ хүдэлмэри» гэ-лэн А. Абраменковэй брошюрыс гүрнэй политическэ хэблэлэй га-зар тон дотор хэблэжэ гаргаба. Тэрэ ном дотор хүдөөгэй агитатор тарилгын халуун хаа соо ямарар хүдэлмэриликэ еһотойб гэжэ тодо-лоноор жэшээнүүд дээрэ харуула-дана.

Колхозуудай, МТС-үүдэй парти-на организацинууд хабарай тарил-гын үедэ ябуулагдаха еһотой оло-нийтын-политическэ, агитационно ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэ-риин хайса бодомжологдожо зо-хөөгдонон түсэбөөр хүтэлбэрил хэ-жэ байна. Олонийтын эмхидхэжэ ба хү-мүүжүүлхэ арганууд гэхэдэ: зве-нонууд ба бригадануудта агитатор-нуудай ябуулаха политическэ агита-ци, политическэ, уласхоордын тэмээр, байгаалиэ шэнжэлдэгийн наукин ба хүдөө ажахын темэни-үүдэр лекцинууд ба эмхидхэлүүдэс үнгэргэлжэ; газетэнүүд, журнал-нууд, радио, кино ба харуулжа ойгуулаха агитаци; уранхайханай самодятельность, ном, газетэ ун-шалга, ханын газетэнүүд, «Дай-шалхы хуудаһанууд» гэхэ мэтшэ-лэн. Эдэ бүхь хүдэлмэриин хүдөө-гэй клубууд болон уншалгын бай-шангуудай хүдэлмэриилгэшэд, мун райониин лекторникууд бэлдэгдэжэ ба хүдөөгэй лекторникууд лекторнууд ба элдхэлдэгдэ бүтээхэ байна.

Бэшэ хэдэ хэдэн шухала, хойш-луулагдашагүй хүдэлмэриинүүд хабарай тарилгатай мүнөө жэл ту-далдана гэбэл: таряалангай газар-ыс халхалха модо тарилга, сөөрэм нуурнуудыс тогтоолог, недондо на-марай тарилгада нэмэлтэ тэжээл үгэлгэ гэхэ мэтшэлэн. Тинмээ мүнөө хабарай хүдэлмэри эмхитэй-гээр ба хүсэ шадалаа хубарилан ажаллахыс эмгэтэй эрэгтэй кол-хознигууднаа эринэ. Агитаторнууд болбол колхозой үйлдэбэрин түсэ-быс, мун тэрэ түсэбэй еһоор брига-

да, звено бүхэн юу хэжэ еһотойб гэжэ колхозник бүхэндэ тодорхой-гоор ойлгуулаха байна. Колхозни-гуудтай ажалыс зүбөөр, эмхидхэхэ-дэн, катуу шанга гурим ба жагз зашам тогтооходонь колхозуудай түрүүлэгчээр ба бригадирнуудта тулалха уялгатай. Таряан ажалай звено даажа абаан тусхай учас-тогтай байхын хойнохоо, колхоз-нигууд үдэр бури үйлдэбэрин даа-тагтаряалануудыс лаб тодорхой-гоор абажа байхын хойнохоо, кол-хознигуудай хэхи ажал зүбөөр бүр-дхэгдэжэ байхын хойнохоо йана-лада табиха уялгатай байна.

1949 ондо колхозуудай полинууд дээрэ угаа олон трактористнууд хүдэлмэриликэ юм. МТС-үүдэй аша тулаар колхозууд болбол газар өл-дүрлэхэ культура дээшнэ үргэ-жэ, таряанай ургасыс дам саашан дэвшүүлхэ ябадалыс туйлана гэшэ. Партини организацинуудай зорилго гэхэдэ—тракторна бри-гадануудта олонийтын-политическэ хүдэлмэриэс үргэнээр ябуулаха, по-левоий станууд дээрэ хүдэлмэриликэ байхадань трактористнуудыс бүхь хэрэгсэлтэй зүйлүүдээр жэшээтэ хайнаар хангажа байха. Түрүү трактористнууд ба селкшэд лэ тракторна, бригадануудта эрхин агитаторнууд боложо үгэдэг бшуу. Тэдэнэр хадаа нормонуудыс дүүр-гэхын түлөө, горючие алмахан тү-лөө тэмсэлдэ ганса үгөөрөө бэшэ, мун бодото ажалайнгаа жэшээтэ бүхь трактористнуудыс зоригжуул-дэг, трактористнуудай; селкшэдэ-лэй ба принципүүдэй ашагтай туһатай үүсхэлэс халуунаар дэм-жэдэг байна.

Хайн шанартайгаар ажаллажа, үлэмжэ таарамжатай агротехни-ческэ болзорнуудта хабарай тарил-гын түсэбэс амжалтатгайгаар дүүр-гэхын түлөө социалистическэ мүры-сөө эмхидхэхэ хэрэгтэ тус брошю-ра дотор ехэнхэ нуури үгтээн бай-ха юм. Энэ номой автор манай оройон элдэб районнуудта агитатор-нуудай ябуулаха хүдэлмэриин дүй дүршлэ тухай тодорхойгоор бэшэ-лэн. Тэрэ дүй дүршлэс бэшэше газарнуудта амжалтатгайгаар хэр-эглэжэ болохо ба хэрэглэхэ еһо-тойше байна.

Агитаторнууд социалистическэ

тэй болобо. Мун тинхэ зуураа, дай-шалхы техникын талаар немецүүдэй тоогоороо булюу байхан ябадалыс усадыхын тулада, манай промы-шленностиэ шэнхэдэн табиха хэрэгыс иматга богонихон болзор соо бэ-лүүлхэ ушартай болоһонинь мэдэ-жэ. Англида ба США-да хэдэн олон жэлдэ хэгдэдэг юумыс манай эндэ оройдоо хэдэхэн һара соо хэжэ эһо-той болоод байгаа бэмди. Хэды нимэ хэсүү бэрхэ байгаашыс һань, манай ажахын социалистическэ сис-темын ашаар, билдээр дайн сэрэг соогуур өөрынгөө хүсэс хэблэрилтэ-гүйгээр ургуулаад, дайсанниэ дара-жа, экономикаческа ба сэрэгтэй та-лаар агууехэ илалта туйлажа ша-даабди.

Дайн сэрэгтэй үедэ Советскэ Сою-зай ажахын хүгжэлтын темпыс хур-дадхажа хэрэгтэ промышленностин дотоодын ресурснуудыс элсүүлэн гулдаха, үйлдэбэрин хүсэ шадла-лыс хайнаар хэрэглэхэ, социалистическэ мүрысөөс үргэнээр дэлгэрүүлхэ ябадал угаа шухала үргэтэй бай-гаа бн. Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй эхиллэнхэ хойшо оройдоо 2 жэл болоод байхада, ма-най промышленностада ажалай бү-тээс 40 процент хүрэтэр нэмээд байхадань, дайнай үе соо США-да ажалай бүтээсын ургалтань жэлдэ 3 проценттээ дээшэ гараагүй байгаа бн.

Дайнай хойто тээ экономикаческа хүгжэлтын темпыс хурдадхажа тухай асуудал манай оройон үмэнэ бури үргэнээр табигдаба. Мүнөө са-гай уласхоордын оршон байдал болон Советскэ Союзай үмэнэ та-бигдаан дотоодын зорилгоноуд ха-даа ажахын хүгжэлтын темпыс улам хурдан болгохыс эринэ. Со-ветскэ арадтай коммунизм тээлжэ ябажа байна. Коммунизмад шата дамжан орохо хэрэг хадаа хүндтэй хэлэгдэхэ зэргээр эд бараагаа ху-баада болхоор хамаг бүхь юумыс нимэ элбэг дэлбэгээр бүтээн гар-гаха гэдэн зорилго табиана. Дайнай урда тээ манай орон болбол түрүү капиталистическэ ороноудыс про-мышленна продукци бүтээн гаргахын талаар хүсэхэ дүгдлөөд ябанан юм. Зүгөөр, үшөө нилээд урагшаа дабшаха хэрэгтэй байгаа бэлэй. Тээд, фашистска булимтаргашадай үүдхэн дайн сэрэг болбол советскэ ажахыс айхабтар хэзэр хандар-гажа, дайнай урда тээхи манай туй-лалтануудыс доошуулан байгаа.

СССР-эй үмэнэ табигдаан год экономикаческа зорилгыс дүргэхэ хэрэгтэ нүхэр Сталиной хэлхэн агууехэ холын хараата заабарилууд шиндхэхы удхатай байна. Нүхэр Сталин болбол ойрын 15-20 жэл соо 50 миллион тонно шэрэм, 60 мил-лион тонно нефть, 500 миллион тонно нүрвэ үйлдэбэрилэн гаргадар боло-хо гэсэн дайшалхы зорилгыс бүхь советскэ арадтай үмэнэ табиан бай-гаа. Эдэ халбаринууд хадаа ажа-хын бусад халбаринуудыс хүжөөжэ хэрэгтэ угаа шухала удхатай байна бшуу. Нүхэр Сталиной заабарие хүсэндэн хүргэжэ, эды шэнээн юумэ бүтээгдэ болоод байбал, Эхэ оройнай ямаршыс аюул болоо һань, бөөэ аришала шаданхай лабтай.

Советскэ Союзай ба дэлхэй дээр-хи демократическа хүснүүдэй по-зициэ саашадаа бүхэжүүлжэ манай оройон ажахын хэрээрэ хурданаар хүжэжэн дээрээнэ дүлдидха боло-но. Манай экономикын хурдан түр-гэнээр хэрэгэн бодхоогдохо ба хү-жөөгдэхэ тумань Советскэ Союзай этигэл хүндэн улам ехэ болохо байна. Дэлхэйн хоердох дайнай үүлдэ бүхь дэлхэйн ороноудта со-циализмыс, Советскэ Союзыс, тэрэ-нэй түсэбтэ социалистическэ эконо-микыс хайшаан хараха ябадал улам ехэдэбэ.

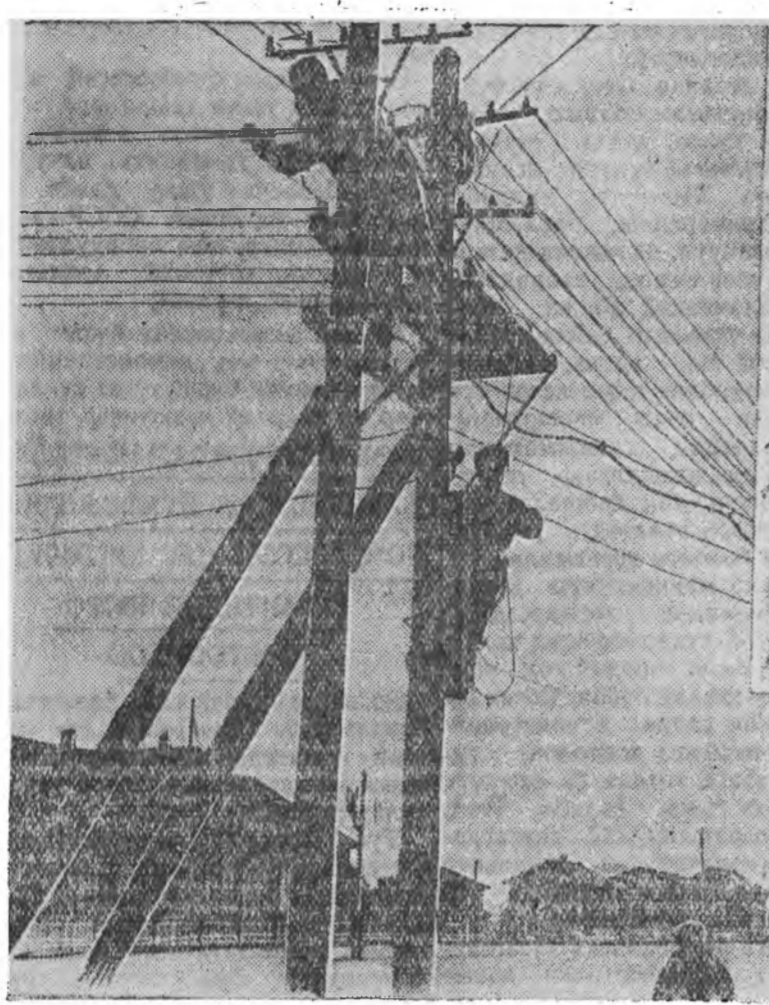
Тинмэ хадань, дайнай хүлээ та-банжэлэй түсэб болбол оройонгоо ажахын хүгжэлтыс сэрэгтэй урда тээхидэ шураггүй хурданаар ябуу-лаха гэжэ хараалдан байха юм. Хэр-бээ дайнай урда тээ промышлен-ностиин бүтэээн продукциин жөл бүрин ургалта түрүүшын табанжэл соо 5,5 миллиард түхэриг, хоердох табанжэл соо 10,4 миллиардаа заа үлгэжэ ба гурбадах табанжэлэй 3 жэл соо 14,3 миллиард түхэриг болонон байгаа һаа, мүнөө энэ та-банжэл соо жэл бүрин продукциин ургалтань 15,6 миллиард түхэриг бодохо жэшээтэй.

А. Кузнецов.

Олонийтыг хүмүүжүүлдэг үргэн далайсата зэбсэг

МОСКВА ХЭЛЭНЭ

Сэтгэлтэй байсан монголчуудын хувьд Москвагийн радио-аппаратуудыг үргэн далайсата зэбсэг гэж нэрлэдэг. Энэ нь монголчуудын хувьд үргэн далайсата зэбсэг гэж нэрлэдэг. Энэ нь монголчуудын хувьд үргэн далайсата зэбсэг гэж нэрлэдэг.



Ивонгийн аймагт «Улаан Оронго» колхозой улаан бузан соо колхознууд сүлдтэй сэтгэл гэгээтэнд ба номуудыг уншаха, радио шагнаха аргатай байдаг.

Мүнхэ баабайн баяр

(РАССКАЗ)

Хүтэл-Нуурай гүүртэд буудал Мүнхэ баабайн гурван хүүхдүүтэй. Тэднээ мүнхэ баабайн баабай зон болонхой. Бата гэжэ ехэ хүүхүүнийн тракторист юм.

—Миний Бата бэрхэ хүн. Комбайн трактор гээшэний самовар бэшэ. Харана үзэнэбди. Шүрээ мөөри бүхэнийн хаража сахижа ябах хэрэгтэй.— гэжэ өөрынхөө хүүбүүе, бусад нүхэдтэйгөөрнь омогорхон магтажа хүжюу баяртайгаар хөөрэдэг.

Нүгөөд Доржи хүүхүүнийн ветеринарна врач. Хэдэнтэ удаа түрүү малшадтай суглаануудта хабаадлсаан энэ хүүхүүнээг ажаллаар байшал эсэгэн сэдхэлээ ханан баясадаг.

Очирхон гэжэ бага хүүхүүнийн радист юм. Уинхөө хойшо аймагтай центр дээр хүдэлмэрлэнэ. Теэд, радист хүүбүүтэйнь хаа мүнөө хүрээр радиоо харажашье, дуулгажашье, гартаа барижашье үзөөгүй байхандаа Мүнхэ баабайн эшэдэвнийн хүүрэдэг.

Нэгэтэ Очирхон хүүхүүнийн колхозой түрүүлэгш Цыреновтэй хамта радиоприемник тодхохоео ербэ. Очирхон сай унааар, гэр дээрээ гаража, хоер урга хадажа, утаба татаба, Мүнхэ баабай хэдэ үхибүүдээр хамта ехэ хонирхон юм. Шадаха зэргээрэ туйлална. Унээшэд, малшад айлай оронхо хойно радиогой хэлээхэ саг ойртоно!

Ногоон лампатай бишхэй хайрсаг тойрожо, столый ойро булгаран хүлээн зогсонод.

—Хаанашьеб, гэнтэ нэгэ хүнэй хоолойгоо зайландад адли абаян дуулдаба. Уданшөгүүй, прагуу хүгжэм ээдлэнэ.

—Энэ Москва хэлэнэ.
—Москва?
—Тимиз, Москва!..

Тэрэ дары, тарян ажаада амжалта туйлаан түрүүшүүдэ Социалистическэ Ажалай Геройнуудай нэрээрэг олгохо тухай Указ уншагдана.

—Яахан хонороор дуулдана гэшэб? Эндэ ойроошье байгшадай дуутархье заримдаа нимэ хонороор дуулашагүйб, — гэжэ Мүнхэ баабай хэлэнэ. Гэнтэ:

—Тракторна бригадын звеньевод Бато Мункосые, — гэжэ Москва хэлээрхэйб, Мүнхэ этигэжэ ядан улам ойротон дүтлэнэ.

—Таанар дуулаба гүт? — гэжэ Мүнхэ баабай асууба.

—Дуулаабди! — гэжэ булгадаа нэгэ дуугаар харюусаба.

—Бато! Батамнай герой болоо! — гэжэ Очирхон Цыренов хоер зэргэ хэлээд, ойроо байхан Батынга гарынь баржа амаршална. Мүнхэ баабайн амин дээрэ боложо, хүлээрэгүй толгойгоо аршана:

—Нүхэд, инхэдэ манай дунда герой бии болобо гэшэ!.. Иймэ ехэ баярые радио бидэндэ түрүүшын үдэр дуулаба, — гэжэ хэлээд, саашан хэлээхэ үгээс оложо ядана.

Шэнхэн радиоприемниктэ гарлаараа элбээд үзэнэ. Юрын бурят айлай гэртэ радиогой үдэр бүри дуулдажа байдаг болоходоо омогорхон баясана. Ингэжэ, радио бии болгофон ородой эрдэмтэ хүнэй оюун ухаанда баясана. Тэндэ, агууехэ Москвада, ажалша хүн бүхэн тухайда ханалаа табин, энхэрэн буудгаг Сталин эсэгшын тухайда инаг дулаанаар ханана.

Б. Чимитов.

Иволгын колхозуудай амжалта

Иволгын аймагтай колхозуудта радиофикациягаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэе. Радиотой болоод байхан колхозуудай хажуугаар бусад колхозууд өөздүн радиоузелнуудые бариха, радиоприемникуудые тодхожо байна. Жэшэнь, «Майн I» колхозойхид (түрүүлэгшэн нүхэр Ф. Загузин) радиоузелтай болоо. 131 айлууд радиодамжуулануудые шагнаха аргатай болоо.

«Улаан Оронго» колхозой радиоаппаратура шэнээр заабаарилгадад хүдэлмэрлэжэ эхилэ. Лениний, Сталиний болон Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудые радиофикация хүүдэлмэри түлээ ябажа байна.

Е. Воробьев.

Үшөө найнаар хүдэлмэрлэхэбди

Большевиктэ парти ба советскэ правительство хүдөө нотагуудай культурна ургалтада угаа ехэ анхралаа хандуулжа, бодото туйламжа үзүүлнэ. Колхозуудые радиотой болгохо тухай шухала хэмжээ-ябуулгануудай бэлүүлэгдэжэ байхан ушар энээнэе элээр гэршэлнэ.

Агууехэ Эхэ оронойнай холо захын алишье нотагуудай олонийн ажалшад үдэр бүхэндэ Москвагайгаа радиодамжуулануудые шагнаха, ехэтэ баясана.

Манай Сэлэнгын аймагтайхид колхозуудта түргэнээр радиотой болгохо тушаа үүсхэл гаргажа, нилээд ехэ хүдэлмэри хэбэ.

1946 ондо Сэлэнгын машинно-тракторна станцин дэргэдэ 24 радиоточкотой нэгэ радиоприемник байхан юм. Харин 1948 ондо 20 ватт хүсэтэй шэнэ аппаратура тодхогдобо. Мүнөө үедэ 33 радиоточко бии болонхой. Энэ тоо улам бүри олошоржо байна. Манай радиоузел 3 киловатт хүсэтэй электростанцтай болоо. 50 ватт хүсэтэй аппаратура тодхогдонхой. 150 тухай радиоточконууд хүдэлмэрлэнэ.

Сэлэнгын МТС-эй радиоузелнаа провод татажа, механизаторска кадруудай хургуули, жэмэст ургамалай питомник, Загастайн селпо болон МТС-эй хүдэлмэрлэгшэдэй байрн бүхэ гэрнүүд радиотой болоо.

Манай радиоузел сүүдэ соо 12 час хүдэлмэрлэжэ, Москва, Улаан-Удэ болон Иркутск городуудай дамжуулануудые абана.

Мүн МТС-эй хүтэлбэрлэгшэд, эрхим трактористнар ба комбайнернууд өөхөдөнгөө хүдэлмэрин дүй дүршэл тухайда микрофоноор хөөржэ үгэдэг. Эдэ бүгэдэ полевои стануудта дамжуулагдадаг.

1950 ондо радиоузелтай шэнэ байшан баригдахаар харалагдаана.

Манай аймагта БМАССР-эй Министруудай Советэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой дамжуулгын Улаан тугай баруулагдаханда айхабар баясанабди. Саашадаа улам найнаар хүдэлмэрлэжэ, Улаан тугаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бариха байхабди гэжэ найдууланабди.

П. Бойко,
Сэлэнгын МТС-эй радиоузелай радист.

ФЕРМЕНҮҮДЭЭ РАДИОТОЙ БОЛГОХОБДИ

Радиогой айхабар ехэ аша тугатай байхан тухайда манай колхозой коммунистар ойтууламжын хүдэлмэри үргэнээр ябуулаа. Коммунистар ба колхознигууд хэдэн удаа хайн дуранай өөхрөгшүүдэе үнэргэжэ, радиофикациян хүдэлмэрине улам бүри түргэдхэ. Манай колхоздо мартын 27-до радиофикациян хүдэлмэри дүүрэн байна. Онсолон хэлэбэд, клуб, колхозой правлени болон 65 айлуудта радиопродукторнууд табигдад, дайнаар хүдэлмэрлэжэ байна. Гадна, малажалай холын хоер ферменүүдтэ «Родина» гэжэ радиоприемникуудые тодхожо дүүрэгдэбди.

Мүнөө колхозойнгоо малажалай бүхэ ферменүүд ба гүүртэнүүдэ ойрын сагта гүйсэд радиофикация хэ зорилгс урдаа табинхайбди.

А. Аюров, Сэлэнгын аймагтай «III Интернационал» колхозой парторганизациин секретарь.

Айл бүхэндэ радио

Манай Бурят-Монголой республика хадаа радиогой үдэрые радиофикациян талаар хэдэ хэдэн амжалтануудтайгаар утгажа байна! Нилээд олон радиоузелнууд үүдэй үедэ шэнээр баригдажа дүүргэдэг, хүдэлмэрлэжэ эхилэ. Иволгын; Мухаршээрэй, Хэжэнган ба Закамений аймагууд түрүүлэн ябана гэжэ онсо гэмдэлгээ хэрэгтэй.

Зайргайн аймагтай колхозуудта гурван радиоузелнууд баригдаба! Хэлхэ холбооной Министрствын радиоузелнууднаа провод татажа, үшөө хоер колхозууд радиофикациялагдаба. Гадна, энэ аймагтай гурван колхозуудта радиоприемникууд тодхогдоод, хүдэлмэрлэжэ эхилэ.

Байгша оной түрүүшын дүрбэн баара республика соо 12 радиоузелнууд баригдажа дүүргэдэг! Хэлхэ холбооной Министрствын радиоузелнууднаа 6 колхозууд радиофикациялагдаба. Гадна, 50 гаран радиоприемникууд колхозуудай центрүүд дээрэ, холуур байдар малай гүүртэ ба ферменүүд, полсвой станууд дээрэ тодхогдоо.

Зайргайн аймагтай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо радиогой хэлээ эхилэн түрүүшын үдэр айхабар ехэ баярай үдэр болоо.

— Бидэнэр город соо байхандаа адли болообди. Үдэр үдэрэй хонинуудые холын городууднаа шагнажа байханда гайхалтай хонин байна, — гэжэ энэ колхозойхид хөөрлэдэнэ.

«Радиогой хэлээ эхилэ үдэрые бидэнэр айхабар ехээр хүдэжэ ядажа байгаабди, — гэжэ Хэжэнган аймагтай «Коминтерн» колхозойхид баяртайгаар мэдүүлэд.

Энэ жэлэй үлүл болотор манай республикын бүхэ колхозууд радиофикациялагдад байха ёстой. Бидэнэр энэ хүдэлмэрине гүйсэд дүүргэхэ аргатай ба уялгатайше байнабди.

Г. Баханов

Хонирхолто үдэр

Ипюкын аймагтай «Рыбак» колхозой гүүшүүд радио шагнадаг тухайда уинхөө хүсэдэг юм. Тэдэнэрэй энэ эрмэлз бэлүүлэгдэжэ эхилэ. «Родина» гэжэ радиоприемник колхозуудалдажа абаба. Энэ приемник колхозой контородо тодхогдон.

Минингоо тодхоон үдэрэ залуу болон үбгэд хүгшэд олоосуглараа. Тэдэнэрэй дунда дамжуулга шагнажа үзөөгүй нилэ олон нүхэд бии байгаа. Тэдэ айхабар ехээр хонирхожо, колхозой хэлээн үгэ бүхэнийн аялтайгаар шагнаа.

А. Рыжков.

Росси — радиогой эхэ орон мүн

Манай орон хадаа радиогой эхэ техникын түүхэдэ агууехэ туйлуудые хээн орон мүн. Оро-эрдэмтэ Александр Степанович энэ анха түрүүн радио зохион бийлэжэ, нэрэ түрөө алдаршууланхай.

Манайтай байхандаа Попов болдинамомашинанууд тушаа мүнөө түрүүшын наунча хүдэлмэ «Электричество» гэжэ журнатор толлилон байгаа. Попов эдир залуу абахадаа Пербургскэ эдир университетэй физикоматематическа факультетдэ оронго. Пербургскэ университеттэ манайнаар дүүргэдэ, үүдээрнэ пербургскэ ажал-ябуулга хэчинда тэндэ үлэхье дурдахахаа, Попов арсаан байгаа. Тингэжэ үедэ физическэ эгээл эрхэбидтэй байхан Кронштадт-ийнша хургуулида өөрынгөө бүлүшололуудые хэрэг дээрнэ мажа үзэхье оролдожо, тус бурда багша болоо бэн.

Кронштадта байхандаа Попов бодалайн флотдой холбоо барисаа тулжа, энэ тэрэнэй саашанхи туха хүдэлмэрлэд бодото удахтарай байхан юм.

Эдодой эрдэмтэ Шиллингийн зохион болгоон, түрүүшын телеграфын линин нээгдэн сагнаа хойролоочин телеграф бүхэ дэлхэй үргэнээр дэлгэрэннин мэдэ. Зүгөөр провод хэрэглэжэ, колхозууд байгуулаха ябадал колхозуудта таарахагүй байгаа бшуу. Корабльнууд хоорондоо харалсаатай байхандаа холбоо барисаатай байдаг байгаа. Корабль харагдаханаа болгодоо, өөрынгөө базатай харилсаагүйше болоходо бэн. Тингэжэ холо газарнаа холбоо барисаатай байхандаа флотдо тон шухала байхан юм. Попов энээн тушаа хүдэлмэрлэжэ эхилэн байна.

Электромангнитна долгиол тухаа түрүүшээр шэнжэлэгшүүд хадаа холбоо барисаа байгуулын тулада тэдэнэе хэрэглэхэ тухай Поповто ханал оруулан байгаа. 1889 оной хабар хээн элдхэл соогоо өөрынгөө тобшололнууд тухай хөөржэ үгээн юм.

1895 оной майн 7-до Ородой физикоматематическэ обществын заседани дээрэ Попов болбол «Электрическэ долгиолнуудта металлическа үйрхэйнүүдэй татагдадаг тухай» элдхэл хээн ба дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшээр өөрынгөө байгуулан радиоприемник харуулан байна. Урдан хэгдэдэг туршалганууднаа Попов хээн туршалга амар илгэтай байгааг гээбэл, приемник олоон электромагнитна хүсэнийн абяа гаргаха хүсэн болодог байгаа. Тингэжэ электромангнитна долгиолнууднаа абаян суурятадаг болоо бшуу. Өөрынгөө элдхэлэй нүүлдэ Александр Степанович хураангыгаар ингэжэ хэлээн байна: «...Саашадань нарижуулан найжаруулаад байханда, минни прибор хадаа электрическэ түргэн долгиолнуудай туйламжажэ олон зайтай газарта синалнуудые дамжуулан үгэхэ ябадалда хэрэглэгдэжэ болохо гэшэ».

Антеннэ ба телеграфна аппарат дээрэ радиосигналуудые дамжуулан абаха арга бии болгожо, Попов өөрынгөө приборые нарижуулан найжаруулан байгаа.

Дээрэ дурсагдаша элдхэл хээн сагнаан хойшо жэл болоогүй байханда, мүн үнөөхи обществынгоо заседани дээрэ өөрынгөө ассистент Петр Николаевич Рыбинтэй хамта Попов шэнээр зохион приборнуудаа харуулан байна. Энэ үдэр хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхэ Морзинин азбукаар дамжуулан радиодиаграмма үгтээн байна.

Тингэбэшье, 1895 оной майн 7-до проводгүйгөөр сигналуудые Поповой үргэнээр дамжуулан үдэрын седани дээрэ өөрынгөө ассистент Петр Николаевич Рыбинтэй хамта Попов шэнээр зохион приборнуудаа харуулан байна. Энэ үдэр хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхэ Морзинин азбукаар дамжуулан радиодиаграмма үгтээн байна.

Тингэбэшье, 1895 оной майн 7-до проводгүйгөөр сигналуудые Поповой үргэнээр дамжуулан үдэрын седани дээрэ өөрынгөө ассистент Петр Николаевич Рыбинтэй хамта Попов шэнээр зохион приборнуудаа харуулан байна. Энэ үдэр хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхэ Морзинин азбукаар дамжуулан радиодиаграмма үгтээн байна.

Имагтал ородой эрдэмтэ Александр Степанович Попов тон шэнэ бодол гаргажа, наунча гайхамшадга нээлтэ хээн ба бэлүүлэн байна. Тингэжэ радиотелеграф бүхэ дэлхэй дээрэ дэлгэрэн байха юм.

Ородой наунча ба техникын түрүү түлөөлэгшэдэй ажал-ябуулгадань ходоодоо харагдадаг, наунча бодом-

жолой бээ даанхай ябадал, теорин практикатай толотомо найнаар зохиулула шадабарн Поповой зохиолнууд дотор элээр харагдахай.

Улаадахин жэлүүдтэ Попов бүри гайхамшадга хэдэ хэдэн нээлтүүдэ хээн байха юм. Жэшэнь, синалнуудые телефонно трубкаар дамжуулан абаха болохо юм гэжэ Попов тодорхойлон байгаа. Энэ хадаа радиотелефоние хүгжөөлгөн үндэс хууринь боложо үгээн байна.

Октябрьскэ социалистическэ революци болбол Советскэ Союз дотор радио хэрэглэгшье туйлай эдэр үргэдхэхэ арга боломжо олгоон байна.

СССР дотор радиогой амжалтайгаар хүгжэнэн ябадал хадаа ардуудай вожднор Владимир Ильич Лениний нэрэтэй, Иосиф Виссарионович Сталиний нэрэтэй тааршагүй холбоотой. Поповой эхилэн хэрэгшье советскэ бусад эрдэмтэдтэй хамта үргэлжэлүүлжэ байхан профессор Бонч-Бруевичтэ бэшэнэ бэшэг соого Ленин болбол радиогой зорилгонуудые, тэрэнэй удхашанарые тодорхойлон байна.

Радиогой удхашанарые тодорхойло зуураа, Владимир Ильич тэрэнэй олонийтын шэнжэ шанарые ходоодо тэмдэглэгдэ бэлэй. Гражданинска дайнай хүндэ хүшэр жэлүүдтэшье Ленин ба Сталин болбол радиотехникэ ба радиобайгуулгы хөгжөөлгэдэ тусгаар ехэ анхралаа хандуулдаг бэн.

Жэшэнь, гайхамшадга гое найханаар хэгдэнэн оройтой радиостанци Москвада Владимир Ильичын даабарыг баригдан байха юм.

Сталинска табанжэлүүдэй түс-

бүүд дотор радио хүгжөөлгэдэ нилээд ехэ анхрал табигдана. Радиотехникэ хүгжөөхэ тушаа ажал-ябуулгаа үржэл ехэтэйгээр үргэлжэлүүлэгдэнэ советскэ эрдэмтэдэ шухала арга боломжонуд манайда бүрэн бии. Тингэжэ советскэ эрдэмтэдшье амжалтатыйгаар ажаллана. Манай орон дотор электронно ороо оньшон приборнууд уралан зохиогдонхой, хүсэ ехэтэ электронно лампа байгуулагданхай. Иймэ лампатай болоод байханда, бидэ болбол хилын саада тээхидэ орходоо нураггүй ехэ хүсэтэй радиостанцинуудые бариха аргатай болоон байнабди.

Хүсэ ехэтэ элдэб түхэлэй лампинуудые манай промышленностин бүтээдэг болонойн ашаар, хүсэн түгэлдэр радиобайгуулгада бидэ мүнөөшье түрүү хуури эзэлжэ ябанабди. Манай советскэ эрдэмтэд Бонч-Бруевич, Шулейкин, Минци, Модель ба бусад хадаа зах хизааргүй үргэн Эхэ оройнонгон бүхэ булан тохойнуудта болон хилын саанашье Москвагай голосые дуулгажа байха хүсэн түгэлдэр радиостанцинуудые байгуулан конструкторнууд мүн.

Хүсэн түгэлдэр радиостанцинуудай тагалгарагүй хүдэлмэрине хангахын тулада тусгаар зүйлүүд хэрэгтэй байгаа. Энээнэе мүн советскэ эрдэмтэ Володин бии болгоон байна.

Радио болбол ажабайдалай элдэб олон халбаринуудта нэбэрлэн дэлгэрнэ. Үдэр ба хүн, бүрхэг манан байбашье наан хамаагүй, агаарай гү, али далайн кораблин ябанан газарынь радиогой ашаар тодорхойлодог байна. Тэрэшэлэн промышленностьда, медицинэдэ, наука ба техникын бусад али олон халбаринуудта радио хэрэглэгдэдэг байха юм.

Сталинска табанжэлүүдэй үедэ манай орон дотор наунча-шэнжэлэгшын тон томонууд институтууд, лабораторионууд ба хуралсалай дээдэ эмхи зургаанууд байгуулагданхай, радиотехникэ хүсэн түгэлдэр промышленность урган бии болоо. Манай орон дотор радиогой хэрэгшье толотомо найнаар халбаран мандажа байхан ябадал хадаа гайхамшадга нээлтээрэ техникын түүхэдэхи шэнэ үедэ—радиогой үедэ эхн табихан ородой агууехэ эрдэмтэ Александр Степанович Поповто эрхим дурсахаал мүн.

Радио уралан зохион А. С. Попов болбол хүн түрэлтэнэй културна ба техникэ хүгжэлтэдэ туйлай ехэ туша хүргэжэ, ород аргатайга нэрэ түрые улам өдөн үргээн байна. Тэрэ сагнаа хойшо радиотехникэ айхабар түргэнээр урагшаа дабшажа, шэнэ шэнэ халбаринуудта хэрэглэгдэдэг болононын элитэ. Мүнөөшье радио болбол наука ба техникэдэ эрид ехэ хубиллануудые хэжэ байна.

Манай орон дотор радиотехникы улам саашан амжалтатыйгаар хүгжөөхэ условниуд дүүрэн бии. Советскэ эрдэмтэд, инженерүүд, конструкторнууд, радиопромышленностин бүхэ хүдэлмэрлэгшэд хадаа Росси дотор анха түрүүн бии болон радиотехникы улам хүсэтэйгөөр дэбжүүлэхэ байханинь лабтай.

А. С. ПУШКИНАЙ ТҮРЭХЭНЭЙ 150 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Профсоюзудай Бурят-Монголой Областной Советэй Президиум болбол ородой агууехэ поэт А. С. Пушкинай түрэхэн үдэрнөө хойшо 150 жэлэй ойе тэмдэглэхэ болоһонтой дашарамдан хэмжээ-ябуудгануудые хараалба.

Агууехэ поэдэй түрэхэннөө хойшо 150 жэлэй ойдо бэлдэхэ ба үнгэрэхэдэ эдлэхитэйгээр хабаадажыхе профсоюзудай областной, районно, фабрично-заводской ба нотагай комитетүүдые Профсоюзудай Областной Советэй Президиум уялгалба.

Профсоюзна активай суглаануудые үнгэрэхэ, А. С. Пушкинай ажаядал ба зохоол тухай лекцинууд ба элдхэлнүүдые эмхидхэхэ, вечернүүдые үнгэрэхэ, уранхайханай самодеятельностие пушкинска программаар харуулха, пушкинска үлгэрэй утгенигүүдые пионерскэ лагернуудта үнгэрэхэ гэжэ хараалагдаба.

Коллективүүдтэ ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта пушкинска зохоолнуудые уншахын тулада арадай зохоолой байшантай элбэрэн эрхим уншагдаха томильхые искусствын хүдэлмэрилгэгшэ союзай обком уялгалагдаба.

Энэ оной майн 29-дэ Пушкинай зохоолые эрхимээр уншагдадай республиканска конкурс үнгэрэгдэхэ байна. Тэрэ конкурсые бэлдэхэ ба үнгэрэхын тулада комисси байгуулагдаба.

Тобшо һонинууд

♦ Агитаторнуудай семинар, ВЦК(б)-гой Хэжигнэй айком колхозуудай агитаторнуудай семинар үнгэрбэ. Семинарта хабаадагшад хабарай тарилгын үедэ ябуулжа хүдэлмэрилгэ танилсаан байна.

♦ Уранхайханай самодеятельностиин харалга. Сельскохозяйственной клубта № 1 ремесленнический клубта уранхайханай самодеятельностиин харалга болобо. Мүн өмдө өөвдөө зуража һураһан һурагдадай һурагудай выставкэ нээгдэхэй.

♦ Хубсаһа турган сар соо заһабарилжа мастерскойнууд. Улан-Удэ «Победа», «Коминтерн» ба Чкаловский нэрэмжэтэ олоборилгын артельнүүдэй өмдөдэй цемүүдэ тутал, хубсаһа эсэрийн багтер түрүүн сар соо өөбөрлөхэ, заһабарилжа, утлолдог үндэст мастерскойнууд нээгдэбэ.

♦ Тээрмэтэй болобо. Мухаршэбэрэй аймарай Октябрьска сельсоветэй «Улаан-Туяа» колхоз час соо 3 центнер тарда татаха хүсөөтэй шөна тээрмэтэй болобо.

♦ Уялгана 180 процент дүүргэ. Харалнай сомоной «Вольневик» колхозой (Бичура) амгуушах А. Раушев, Г. Бадрев өмдөдө үншэрлэн амгуурын сезон соо ан баржа сэрэнойноо даалгабарилжа 180—190 процент дүүргэбэ.

♦ Һурагдадай эдлэхэ. Дунда-Худалдай сомоной Ворошиловска (Хажантэ) элхэн һуругуулын һуригдай хабарайгаа амаралтын үе соо аймарай центр ержэ түлөөһөтэ кошегт харуулба. Тигш олоһон мүлгөөрөө (200 түхэрш) һуругуулынгаа библиотекэдэ помүүнэе хуудалдажа абаа.

♦ 95 хүн нурортнуудта ба амаралтын гэрнүүдтэ ошобо. Зүүн-Сибирский түмэр аймай Улаан-Удэ өдөлсөннэй райпрофсоюз 1949 оной түрүүшын квартал соо 95 хүдэлмэрилгэгшэ курортнууд ба амаралтын гэрнүүдтэ өлгөһөбэ. Энэ хэрэгтэ хамта дээрэ 48850 түхэрш үчтөһөн байна.

Хабарай үзэгдэлнүүд

Апрелин түрүүшын 10 хонотго хабарай сагта болодог уларидай үзэгдэл олон жэлэй нормоһоо 10 хонотгоо хожомдожо болоһон байна.

Апрелин 9-10 багаар дулааржа эхлээд, хабарай үзэгдэлнүүд ехэ түргэнээр боложо эхлээд. Апрелин 15-16 багаар үшөөһэ модон гүлэлжэ, хүхэ сүгсөөһнүүд ержэ эхлэһэн байна. Апрелин 17-до Улан-Удэ город тойрон ургы сээр һалбаржа захалаа. Энэ хадаа олон жэлэй нормоһоо 6 үдэрээр уридалба.

Апрелин 24-25-ай үдэрнүүдтэ бороо орожо, тэрэнэй һүүдээр хүхэ ногоон ба ургы сээгүүд жэгдэрэн гараба. Апрелин 27-до галуун ержэ эхлээд. Мүн уялангир, удир ба мойһон модоной наба задарба. Хабарай дулааралга май һарада олон жэлнүүдэй нормоһоо түрүүлһэн зангаараа байхаар багсаагдана. И. Котов.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Байгало-Бударын айма гой «Майн 1» колхозой мохото дархач Егор Миронович Орлов тарилгада хэрэглэгдэхэ төрөгшүүдые саһабарилжа байна. З. Веснинагай фото.

Жэмэстэ модонуудые тарилга

Мүнөө жэлдэ республикын колхозуудта үр жэмэстэ модонуудые тарилга үргэдхэгдэжэ, 50 гектар талмай дээрэ модо һуулгагдаха байна. Мухаршэбэрэй, Иволгын, Тарбагатайн, Байкало-Кударын гэхэ мэтэ хамта 10 аймагуудай колхозуудта салууд тарилгадань. Мүнөө Иволгын аймагай 17-дохи партсезадын нэрэмжэтэ ба Бичурын аймагай «КИМ» колхозуудта сад

тариха участогууд талмайгадань Үгөөд, тэндэ тарилгада бэлдэхэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Сэлэнгын жэмэстэ модоной питомник колхозуудые тарилгын модонуудаар хангалат байха юм. Мүнөө тус питомник «блони; канадска вишни, үхэр нодын, шасаргана гэхэ мэтгын тарималнуудай үрэнүүдые худалдажа байна.

Республикын курортнуудта

Бурят-Монголой курортнууд зунай сезондо бэлдэхэ байна. «Аршан» ба «Горячинск» курортнуудай гэр байра ба эмнэлгын газарнууд болбосон түхэлтэй болгодожо байха юм. Энэ жэлдэ «Аршан» курортдо шэнэ поликлиникэ нээгдэхэнь. «Горячинскада» аргалуулагдадай үбэлэй үедэ орохо ваннын шэнэ байра барилдажа байна.

«Аршан» болбол хотын, гэдэһэнэй, бөөрын, элигэнэй ба нервн үбшэнүүдые аргалха талаар алдаршан суутай курорт юм. Гараха юнионин 1-һээ курортан зунай сезон нээгдэжэ, эндэ намар болотор 700 гарам хүнүүд өөһөдынгөө амаралтые үнгэрэгэхэ байна.

«Горячинск» болбол үе мусын, генетологическа, арһанай, хүл гарай ба бруцеллез гэхэ мэтгын үбшэнүүдые аргалха аша ехэтэй арһан юм. Тус курортдо зунай турша соо 600 хүн амарха ба эмшлүүлэхэ байна. Курортын сезон юнионин 1-һээ нээгдэхэ.

«Горячинск» болбол үе мусын, генетологическа, арһанай, хүл гарай ба бруцеллез гэхэ мэтгын үбшэнүүдые аргалха аша ехэтэй арһан юм. Тус курортдо зунай турша соо 600 хүн амарха ба эмшлүүлэхэ байна. Курортын сезон юнионин 1-һээ нээгдэхэ.

Станууд ба малай гүүртэнүүдтэ телефон табигдана

Яруунын аймагай колхозууд телефонтой боложо байна. Недондо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 10 номертой телефонно коммутатор табигдан байна. Тийгээд 2 полевой стануудые колхозойнгоо центрэй харилсуулан байха юм. Мүнөө жэлдэ үшөө малажалал 3 гүүртэнүүдые телефонтой болгохонь.

Энэ оной март соо Домнын сомоной «Улаан Туяа» колхоз 20 номертой телефонно коммутатор тохолобо. Мүнөө полевой стануудтаа телефонно лини татахань. Б. Байборodin.

Томо сагаан гахайнууд

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын Заготживконторо томо сагаан үүлтэрэй 80 толгой гахайнуудые Красноярска хизаарай гахай үхсэбэрилдэг ажахыһаа асараад, Тарбагатайн, Заиграйн, Иволгын ба

Яруунын аймагуудай колхозуудта тараан үгэбэ. Мүнөө жэлдэ үшөө 120 нимэ гахайнууд абтахаар хүлээгдэнэ. Тус конторо мүн 13 толгой азарга гахайнуудые Ростовско областьһоо асараад байна.

Түрүүшын дальбараанууд

Улаан-Удэйн шубуунай инкубаторна станцин шэнэ байра бүтэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаба. Мүнөө эндэ 40.000 үндэгэн инкубацнда оруулагдаад, түрүүшын дальбараанууд гаража эхилээ. Эдэ дальбараанууд түрүүшын ээлжэндэ Ивол-

гын ба Тарбагатайн колхозуудта үтгэхэ байна. Ниятын ашар шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай парти ба правительствын тогтоолые бөөлүүлэхын тула энэ жэлдэ 130 мянга шахуу үндэгэн инкубацнда даха юм.

Ородой винтовко зохёһон онсо гайхамшаг конструктор

(С. И. Мосиной түрэхинөө хойшо зуун жэлэй ойдо)

Таба һүрэдэг винтовко зохёһон ородой элитэ конструктор Сергей Иванович Мосиной түрэхэн үдэрнөө хойшо 100 жэл энэ майн 5-да гүйсэбэ.



С. И. Мосиной зохёһон таба һүрэдэг (магазинта) винтовко XIX зуунай эсэстэ хаанай арминн зөбсөглэл болгодог абтайн байгаа. Мосиной винтовко өөрынтөө дайшалхы шанарнуудаар английска, французска ба немецкэ арминуудай бууууһаа нилдэг һайн байһан юм. Мосиной магазинта винтовко хуушанай хаанта арминн ба удаалуулан Советскэ Арминншые зэбэст болон 60 шахуу жэлдэ байба, бага зэргэ заһагдаад мүнөө хүрэтэр хэрэглэгдэхээр.

С. И. Мосин 1849 оной майн 5-да Воронежскэ губерниин Рамонь гэжэ нутагта түрөө. Мосин багахан байханаа хойшо сэрэгэй хэрэг эрхилдэг байгаа. 1875 ондо Михайловска артиллерийскэ академи дүүргэһэнэй һүүлээр, С. И. Мосин Тульска буугай заводой ээр зэбсэргэй мастерскойн начальни болгодон томилогдоо бэлэй.

С. И. Мосин бирагуйхэн мастерской соо ажаллаха зуураа, тэрэ сагтаа тон оньһон буу бии болгоһын тулада угаа ехэ оролдолог хэһээд гаргаһан байна. Тэрэ хадаа 1890 оной февральда таба һүрэдэг винтовко зохёжэ дүүргээд, артиллерийскэ Главна управленидэ, тусаһан юм. Шалгалта хэхэдэ, С. И. Мосиной винтовкын шанарыне хамтаһаа үдүү байгаа. Тийгээбхые хаань, хаанта правительство тэрэ винтовкодо Мосиной нэрэ олгоогүй, харин «1891 оной гурбан линитэ винтовко» гэжэ нэрлэн, 1891 оной апрелин 16-да баталһан юм. Тэрэһэнэ гадна, Александр III хаан тус винтовкын образцые баталхада, «ородой» гэхэн үгэ зуража хаяһан байба.

С. И. Мосин 1894 ондо Сестрорецко буугай заводой начальни болгодон томилогдоод, таба һүрэдэг винтовко олоор бүтээн гаргаха хүдэлмэри эмхидхэбэ. Мүн тэрэ жэлдэ С. И. Мосин Артиллерийскэ комитетэй буугай танагай гешүүдэй составта оруулагдаһан байгаа.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АЖАЛШАДАЙ БАНАЛ НЭГЭДЭЛГЫН

УЛАСХООРОНДЫН БАЙНДЭР

Майн Нэгэнэй һайндэр мүнөө жэлдэ хилан саана хээээ хээзэнэй-хихээ үлэмжэ үргэн ба ехэ дэбжэлтэйгээр тэмдэглэгдээ.

Франциин столица Парижда туйлай ехэ демонстраци боложо, «Эб найрамдалай түлөө, эдихэ юумын түлөө, эрхэ сүлөөгэй түлөө!» лозунг дор үнгэрөө. Тэрэндэ миллион үлүүтэй хүдэлмэришэд, таряшад, урдын партизанууд, парижска интеллигенциин түлөөлэгшэд хабаадаба. Парижын Эрлэмтэдэй абажа ябаһан: «Хэрбээ үлгөөдэр дайнай тулада ажаллагты гэе хаань,—«Үгы!» гэжэ харюусахабди» гэхэн асари ехэ лозунг хадаа бүхы маршрудаар жагсан алхалһан парижска хилид нэрбемэ ехэ алыгаташлалгаар утгадаба. Колонноуудай дабсалга үрлөөнэй 10 часһаа эхилээд, үдэһын боро харан болотор үргэлжэлөө.

Политическэ манифестаци хэһые английска полициин хоримжолбоһе, Лондонной хүдэлмэришэд хахад үдэрэй турша соо городой гол уличануудые эзэлэхэй байба. Яоган ба морито полици хадаа демонстрацинуудтэ энгэгтэбхэс довтолон, туғуудынь танаха татаха ба эшнүүдэнь эблэхэ гэжэ нэдэбэ. Тээд, нимэ хорото ашануудай гаргагдабаше, тред-юнионуудай лондонско советээр зарлагдаһан митингдэ 20 мянга үлүүтэй хүн сулгараа. Берлиндэй американска засагаархид Майн 1-эй демонстраци хэһые хорйон ба баруун секторнүүдэй сэрэгэй полицие элсүүлһэн байгаа. Гэбэхье, городой 800 мянга үлүүтэй

ажалшад демонстрацида гараа. Италиин, Бельгиин, Голландиин, США-гэй ехэ городуудта Майн 1-эй итингнүүд ба демонстрацинууд олон мянган хүнэй хабаадалгайгаар хэгдээ. Токиодо Майн 1-эй митинг дээрэ 525 мянган хүн хабаадаба, энэ хадаа Японидо үзгдөөгүй ехэ тоо гэһэш.

Бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгэй ажалшад болбол шэнэ дайн сэрэг үүлхэгшэдэй ашануудта эсэргүү, эб найрамдалые хамгаалха хатуу зоригтой байханаа үшөө дахин тодорхойлон харуулба. СССР-тэй ба арадай демократин оронуудтай хани барисаа тогтоохо эрилтэнүүд хаа хаанагүй хэгдэнэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА

БАРИГШАДАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕССЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИТЕДЭЙ БЮРО ТОГТООГДОО

Эб найрамдалай тала баригшад Бүхэдэлхэйн конгрессэй саг үргэлжин комитетэй түрүүшын заседани дээрэ һунгагдаһан бюорогой состав тунхаглагдаба. Тус бюорогой түрүүлэгшэнь — Фредерик Жолио-Кюри болоо. Түрүүлэгшын орлогшоорор: Эжени Коттон — Уласхоорондын эхэнэрнүүдэй демократическа федерациин түрүүлэгшэ; Луи Арагон — уранзохоолош; Габриэл ДьАрбусье — Африкын демократическа нэгэдэлэй түрүүлэгшэ; Бернал — профессор;

Гя Де Буассон — урдын депутии луушуулай Бүхэдэлхэйн демократическа федерациин түрүүлэгшэ; саро Карденас — Мексикаин публикын урдын президент; Жансандр Фадеев — уранзохоолош; Мо-жо — уранзохоолош; Ненни — депутат, урдын Митальянска Социалистическэ итин парламентска группын түлэгшэ; Джон Рогге — США-и неральна прокуророй урдын лагша; Луи Сайян — профсоюзной Бүхэдэлхэйн федерациин секретарь гэгшэд һунгагдаа. Бюорой неральна секретаряар Жан Лангунгагдаба.

Эб найрамдалай тала баригшад Бүхэдэлхэйн конгрессэй комитет Бюро Парижда саг үргэлжэжэ болобо.

ГРЕЧЕСКЭ КОРОЛЕВСКЭ СЭРЭГҮҮДЭЙ ГЭЭЛТЭНҮҮ

ТУХАЙ

«Сүлөөтэ Греци» гэжэ ридециин дамжууланай еһоор, өмдө оной апрелин 1-дэ демократическа арминн частынуудай довтолгоолдэһэн Граммостохи операцонуудтэ үедэ греческэ королевскэ гүүд 12.848 хүнүүдэ алдаһан бэ. Энэ оной түрүүшын 4 гарын тусоо монархо-фашистнууд 30.500 хүнүүдэ гэгэһэн байха юм. Граммостохи байлдаануудай королевскэ командованиин түрэн хандаргадад, бүхы хүсэһэнүүдтэ резервнуудынь татаха баатай болоһон байна. Энэ хадаа демократическа амжалтануудай удхашанарые ехэ болгоно.

Болгарска хэблэлэй үдэр

СОФИЯ. (ТАСС). «Болгарский Орел» гэжэ түрүүшын газетын нэгэдэх номерой (1846 оной майн 3-да) Болгарияда хэблэгдэн гаргагдаһаа хойшо 103 жэл гүйсэбэ. Энэнтэй дашарамдуулан, Эсэгэ ороной фронтын Национальна Советэй шийдхэбэрин үндэһээр, жэл бүри майн 3-да «Болгарска хэблэлэй ба номой неделэ» бүхы орон соо тэмдэглэгдэхэ болобо.

Болгария доторхи засагые Эсэгэ ороной фронтын правительствын гартта абайһаа хойшо демократическа хэблэлэй хүгжэхэ бүхы эрхэ байдал хангагдаа. Мүнөө орон дотор үдэр бүрийн 11 газетэ 1.046 мянган хэблэ тиражтайгаар хэблэгдэнэ, мүн столциануудта ба провинцинуудта недели бүридэ 1.265 мянган хэблэ тиражтайгаар 38 газетэ гараа. Тэрэһэнэ гадна һара соого хоер дахин гарадаг 33 газетэнүүд хэблэгдэнэ. Болгарияда ажаһуудаг бүхы национальна үсөөнд өөһдын газетэ ба журналнуудтай болоо.

1944 оной сентябрийн 9-эй урда тээ орон доторхы ханын нэгэһые газетэ гарадаггүй байгаа. Харин мүнөө предприятия, өмхи зургаан; училищи бүхэндэ ханын газетэнүүд гаргагдадаг болонхой.

Кливлендидэ Уоллес үгэ хэлэбэ

НЬЮ-ИОРК. (ТАСС). Эб найрамдалай хэрэгые хамгаалха зорилгоор Холбоотэ Штадууд дотор ябажа байгаа Генри Уоллес Кливлендидэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ийгэжэ мэдүүлэбэ: «Дай үдэхэгшэд Холбоотэ Штадууд дотор дэлхэйн ондоо ямаршье орондохихоо үлүү олон байна. Эдэнэр хадаа ородуудта харша,

антикоммунистическэ, антитерновскэ кампани Гитлер ба Сталиндэл адляар ябуулна». Минни гол зорилго юуб митингтэ баталалгада өсөөртө бодолые американска арадай да нэбтэрүүдхэ хэрэг болоно Уоллес онсо тэмдэглэбэ.

ХАМАР ДОРО ХАХАРХАЙ АМАН БИИЛ ГЭЖЭ.



Уолл-стридтэй туйрдабаар Үхэлтэ даие жүрөөдөн, Галууу шүдлээс эсэргэн Ганриан хашхархань жэржэштэй. Дэмь хоһон номнодонь

Дэлхэйн ажалшад этгэһэн Ааша мэхэтэ һэдэлгэнь Арадуудай найрамдалые дахаруулаха хэргэ хэргэ Уранзурааша Г. Вальмиин гүрэн

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ

БМАССР-эй Дотоодын Хэрэгүүдэй Министерствын милициин Управлени болбол

1949 оной майн 5-һаа июниин 15 болтор Гүрэнэй автотранспортной милициин Управлени ээлжээтэ (хахад жэлдэ техникескэ шалгалта хэхэнь гэжэ автотранспортной ажахынуудай, протранспортин хэрэгтэ аажуулан уулаа хуульбэрлэгшэдэй болон автотранспортной хэрэгтэ анхаралда хүрэнэ.

Техникескэ шалгалтада: автотранспортин, резинэ мөөртэй тачууныуд, мотоциклууд, притенүүд ба хахад притенүүд брхо байг. Шалгалтада мүн хэрэгтэй болохо гэхэдэ: а) автотранспортие хуульбэрлэгшэд техникескэ гуримдан оруулха; б) техникескэ шалгалтада орохо автотранспортие ба тхад бүхэй түлөө 5-5 түхэрш ба мотоцикл, притен ба хахад притенэй түлөө 33 түхэрш түлэхэ бодомжололтогээр гүрэнэй банкда байгаа гүрэн боджодэй счедто (№ 12, раздэл 7) мунгэ оруулха болоно; в) заводһоо гаралһаа хойшо ба һуушын капиталһаа заһабарилжа хэхэдэһэн хойшо автотранспортин хэрэгтэ анхаралда хуульбэрлэгшэдэй автотранспортие список зохёхо;

Өөһөдөө бии байһан автотранспортие список, гүрэнэй татаборише түлэһэн тухай госбанкын квитанци ба техникескэ паспорт БМАССР-эй МВД-эй милициин Управлениин Гүрэнэй автотранспортие сотруднигта техникескэ шалгалта хэхэ дээрэн үзүүлэхэ байна.

Улаан-Удэ городто болон город шадар һуудаг аад, өөһөдөө мототциклтэй бүхы гражданинууд хадаа 1949 оной майн 5-һаа июниин 1 хүрэтэр Гүрэнэй автотранспортие шалган хаража үзэхэ пункттэ (Ленина, № 12) мототциклуудта асарха ёһотой.

Автотранспортие ажахынуудта автотранспортие техникескэ шалгалта хэхэ үдэр тухай энэһэн хойто тээ нэмэжэ сонсохоголо юм.

Дээрэ дурсагдаһан эрилтэнүүдые хаһа саг соонь дүүрээтэ болонгүй байһанай түлөө ээмэтэй хунууд СССР-эй Министруудэй Советтэ 1936 оной июлиин 3-ай, № 1182 тогтоолой үндэһээр 300 түхэрш мт тоходожо, хуульм харюусалгада хабадуулагдаха байна.

БМАССР-эй МВД-эй милициин Управлени.